

Wet toekomst pensioenen: aandachtspunten voor wet- en regelgeving Wtp

Vanaf 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen van kracht. Het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) vraagt aandacht voor diverse onderwerpen die verduidelijking behoeven voor een adequate toepassing van de wet in de praktijk en, liefst binnen afzienbare tijd, nadere concretisering van wet- en/of regelgeving vereisen.

Daarnaast vindt het AG het wenselijk dat de vastgestelde uiterlijke data voor het indienen van transitie- en implementatieplannen worden heroverwogen om aan te sluiten op de naar 1 januari 2028 uitgestelde uiterste transitiedatum en om de kwaliteit van deze plannen te kunnen waarborgen.

Utrecht, 8 januari 2024

Inleiding

Nadat de Wet toekomst pensioenen (Wtp) op 1 juli 2023 van kracht is geworden, gaat de sector de nieuwe regels in de praktijk brengen binnen de kaders van de wet- en regelgeving. Het is onvermijdelijk, en in veel gevallen ook wenselijk, dat de wet- en regelgeving marges bevat die vrijheden laten aan sociale partners en pensioenfondsbesturen om adequaat in te spelen op specifieke omstandigheden. Gevolg daarvan is dat er verschillen zullen ontstaan in de wijze waarop partijen opereren binnen deze marges.

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) draagt, waar dat toegevoegde waarde heeft, graag bij aan een gedegen uitvoeringspraktijk en goede marktstandaarden. In deze notitie vraagt het AG aandacht voor een aantal onderwerpen waar het, naar de opvatting van het AG, wenselijk is dat meer duidelijkheid wordt gegeven over de toepassing in de praktijk en waar mogelijk aanscherping van wet- en/of regelgeving nodig is. Eerder (op 21 december 2023) deelde het AG deze aandachtspunten ook met SZW.

Het AG is graag bereid deze notitie en het belang ervan nader toe te lichten. Ook zijn wij als AG graag bereid om desgewenst suggesties te doen voor aanpassingen in wet- en regelgeving.

Overzicht aandachtspunten in de uitvoering van de Wtp

1. Naar de mening van het AG is het nog steeds nodig duiding te geven bij het in rekening brengen van risicopremies. Die duiding volgde tot 1 juli 2023 uit artikel 128 PW, maar dit artikel is per die datum vervallen. Het laten vervallen van artikel 128 PW betekent dat niet langer in de wet is geregeld dat diverse risicopremies en kostenonderdelen toereikend en/of kostendekkend moeten worden vastgesteld, terwijl het de rol van de certificerend actuaris is om ook bij beschikbare premieregelingen te toetsen of premies toereikend en kostendekkend zijn.
2. Het is op basis van de huidige wetgeving onduidelijk hoe een overgang van een zuivere DC-regeling naar het nieuwe stelsel moet worden vormgegeven. De wetgever geeft aan dat er of moet worden ingevaren of achtergebleven moet worden in het oude stelsel. Achterblijven in het oude stelsel kan alleen als er gebruik gemaakt wordt van de eerbiedigende werking met betrekking tot de oplopende staffel. Als er overgegaan wordt naar een vaste premie (al dan niet met compenserende maatregel) lijkt de wetgever te zeggen dat er sprake is van invaren, terwijl de opgebouwde kapitalen niet worden geraakt c.q. er vindt geen herverdeling plaats tussen de deelnemers door het invaren. Graag ziet het AG dat de wetgeving dusdanig verduidelijkt wordt, dat bij overgang van een zuivere DC-regeling naar het nieuwe stelsel zonder dat er kapitalen herverdeeld worden, in het belang van de deelnemers de kapitalen in deze situatie één-op-één kunnen worden overgezet naar de nieuwe regeling.
3. Het is op dit moment onduidelijk of het mogelijk is om op basis van een werkbare invaarmethode collectieve vermogens (zoals de risicodelings- en solidariteitsreserve of een kostenvoorziening) bij invaren te vormen vanuit bestaande DC-kapitalen. Vooral bij het invaren van bijvoorbeeld hybride pensioenregelingen of DC-regelingen die momenteel zijn ondergebracht in één financieel geheel met een DB-regeling kan het om een evenwichtige transitie te bereiken nodig zijn om collectieve vermogens mede te vormen uit bestaande DC-kapitalen, als deze deelnemers (op een later moment) ook aanspraak kunnen maken op deze collectieve vermogens. Dit kan betekenen dat, als een pensioenfonds dit goed kan onderbouwen, het kapitaal ná invaren lager is dan het

kapitaal vóór invaren, omdat een deel van het kapitaal is gebruikt voor het vormen van collectieve vermogens. Het is van belang dat de wetgeving op dit punt aangevuld wordt.

4. Het is belangrijk het overgangsrecht voor premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid bij gesloten fondsen te verruimen (artikel 220h). De huidige wet biedt alleen als er geen werkgever meer is ('de onderneming van de werkgever heeft opgehouden te bestaan') de mogelijkheid om premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid voort te zetten onder de oude condities. Het AG vindt het aannemelijk dit overgangsrecht uit te breiden tot alle gesloten fondsen, voor zover geen sprake is van een invaarverzoek ofwel van een invaarverzoek dat niet wordt ingewilligd. Er is geen reden, en ook geen praktische vorm om gesloten fondsen die niet invaren, voor premievrijgestelde deelnemers één van de nieuwe contractvormen aan te laten bieden, ofwel het toebehorende vermogen uit het fonds te lichten, met alle verdelingsvragen en juridische haken en ogen die daarmee samenhangen.
5. Het is belangrijk dat wordt uitgewerkt hoe moet worden omgegaan met het netto/bruto profijt beginsel bij hybride pensioenregelingen.
6. Op dit moment lijken bij afkoop en automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen de huidige regels niet gewijzigd te zijn, hetgeen betekent dat er alleen wettelijke grensbedragen voor *pensioenaanspraken* zijn vastgesteld bij afkoop van een klein pensioen. Met het nieuwe pensioenstelsel en de overgang naar een beschikbare premiereregeling moeten ook grensbedragen worden vastgesteld voor *pensioenkapitalen* in plaats van pensioenaanspraken. De 'oude' grensbedragen voor pensioenaanspraken moeten nog wel behouden blijven voor pensioenen die niet ingevaren worden.
7. De wet veronderstelt (in PW28a) dat het toekennen van beschermingsrendementen, als die toekenning plaatsvindt op basis van de theoretische methode, gebeurt 'op basis van wijziging van de rentetermijnstructuur'. In combinatie met de toelichting in de Memorie van Toelichting, die onder meer stelt dat sprake kan zijn van volledige afdekking, ligt de lezing voor de hand dat bij de afdekking van het renterisico via het beschermingsrendement geen rekening wordt gehouden met de vermogensbeheerkosten die nodig zijn voor de afdekking van het renterisico. Hierdoor komen deze kosten ten laste van het overrendement. Omdat dat in de regel onwenselijk is, zou voorgeschreven of in ieder geval toegestaan moeten worden dat de kosten van de afdekking van het renterisico worden verrekend met het beschermingsrendement. Dat kan bijvoorbeeld door deze kosten naar rato van de toe te kennen (bruto) beschermingsrendementen te verrekenen.
8. Het AG vindt het belangrijk dat de geheugenloze methode in de collectieve uitkeringsfase wordt toegestaan.
9. Het AG ziet graag dat de verplichting voor pensioenfondsen om het fondsbeleid altijd en zo snel mogelijk te moeten aanpassen bij overschrijding van de grenzen voor de maatstaven voor de risicohouding, vervalt. Het AG vindt het wenselijk dat de grenzen voor de maatstaven voor de risicohouding uitsluitend richtinggevend zijn, omdat een absolute restrictie leidt tot schijnnaauwkeurigheid en onwerkbaar situaties. Bovendien kunnen de wijzigingen in de voorgeschreven scenariosets van kwartaal tot kwartaal van sterke invloed zijn op de uitkomsten van de maatstaven die moeten worden getoetst.

Contact:

Koninklijk Actuarieel Genootschap

Wies de Boer AAG, senior beleidsmedewerker

Wies.deboer@actuarieelgenootschap.nl